

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

13. Ex secunda parte Decretorum hoc est Causis & quæstionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

peccata sacerdotum, tandem cum eis ceciderunt in manibus hostium. Item Dauid populum numeravit; quo peccato gladius Domini defecit in populum. Sed in lata gente gloria regis est, in diminutione plebis contritio principis. Quæst. 5. C. 3. Ex consideratione discretionis (quæ mater est omnium virtutum) magis, quàm ex rigore canonum misericordię viscera adhibendo, ipsum in eodem ordine esse fraternitati tuæ consulimus: Quæst. 7. C. 5. Nisi rigor disciplinæ quandoque relaxetur, ex dispensatione misericordię. Multorum enim crimina sunt damnabilia, quæ tamen Ecclesia tolerat pro tempore, pro persona, intuitu pietatis, vel necessitatis, siue utilitatis & pro euentu rei. C. 6. Necessaria rerum dispensatione cõstringimur, & Apostolicæ sedis moderamine conuenimur sic canonum paternorum decreta librare, & retro præsulorum decessorumque nostrorum præcepta metiri, vt quæ præsentium necessitas temporum in restaurandis Ecclesijs relaxanda deposcit, adhibita diligenti consideratione (quantum potest fieri) temperemus.

CAPVT XII.

Decreti 2. part. Causa 1. Quæst. 7. C. 14.

Quoties à populis aut à turba peccatur, quia in omnes propter multitudinem non potest vindicari, inultum solet transire. Priora erga dimittenda dico Dei iudicio, & de reliquo maxima sollicitudine precauendum C. 18. Sed circūstantes, hinc mansuetudo clementiæ hinc censura

iusti-

iustitiæ, vt credamus quædam delicta vtcumque
toleranda, quædam verò penitus amputanda. Il-
los ergo quorum prouectio hoc tantum reprehē-
sionis incurrit quod ex laicis ad officium Episco-
pale delecti sunt locum suum tenere permitti-
mus, non præiudicantes Apostolicę sedis statutis,
nec beatorum Patrum regulas soluentes; quia re-
missio peccati non dat licentiam delinquendi:
nec quod potuit aliqua ratione concedi, fas erit
amplius impune committi: ne, quod ad tempus
pia lenitate cõcessimus iusta post hac vltione ple-
ctamus. C.22. Saluberrimum enim & spiritualis
medicinæ vtilitate plenissimum est, vt siue præ-
byteri, siue diaconi, cuiuslibet ordiuis clerici qui
se correctos videri volunt, atque ad Catholicam
fidem, quam iam pridem amiserant, rursus re-
uertenti ambiunt; prius errores suos, & ipsos aucto-
res errorum danari à se sine ambiguitate fate-
antur: vt sensibus prauis etiam peremptis nulla
sperandi supersit occasio ne vllum membrum ta-
lium possit societate violari: cum per omnia illis
professio cõperit obuiare. Circa quos etiam il-
lam canonum constitutionem præcipimus custo-
diri vt in magno habeant beneficio, si adempta si-
bi omni promotionis, in quo inueiuntur ordi-
ne, stabilitate perpetua maneat, si tamen iterata
tinctione non fuerint maculati. Canon 23. Etsi il-
la nonnunquam sinenda sunt, quæ si cæterorum
constet integritas nocere sola non valeant: illa
tamen sunt magnoperè cauenda quæ recipi, nisi
manifesta decoloratione non possunt. Ac, si ea i-
pse, quæ nullo detrimento aliquoties indulgenda

Cg

Cre

creduntur, vel rerum temporumque cogit intuitus, vel acceleratæ prouisionis respectus excusat, quantomagis illa nullatenus mutilanda sunt, nec vlla necessitas, nec Ecclesiastica prorsus extorquet utilitas.

Decreti 2. parte. *Causa 1. Quæstione 7. Can. 25.* Per illicitam manus impositionem vulneratum caput illius, qui videbantur aliquid accepisse, habebant: & vbi vulnus infixum est, necesse est medicinam adhibere, qua infixam sanetur macula: id est recitari necesse est, quod legitimè actum, aut collatum minimè probatur.

Decreti secunda parte, *Causa secunda. Quæstione 1. Can. 18.* Multi corriguntur, vt S. Petrus: multi nesciuntur, donec veniat Dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum. & infra. Nos verò à communione prohibere non possumus (quamuis hæc prohibitio nondum sit mortalis, sed medicinalis) nisi aut sponte confessum, aut in aliquo, siue seculari, siue Ecclesiastico iudicio nominatum, atque conuictum. Quis enim sibi vtrumque audeat assumere, vt cuiquam ipse sit & accusator & iudex. *Ibidem:* De his autem, qui foris sunt Deus iudicabit. Auferte malum à vobis ipsis. Quibus verbis ostendit non temerè, aut quomodolibet, sed per iudicium auferendos esse malos ab Ecclesiæ communione, vt si per iudicium auferri non possunt tolerantur potius; ne peruersè malos quisque euitando, ab Ecclesia ipse discedens, eos, quos fugere viderit, vinciat ad gehennam. Quia & ad hoc nobis sunt in scripturis sanctis exempla

pla proposita: velint in messe, vt palea sufferatur vsque ad vltimum ventilabrum: vel intra illa retia, vbi pisces boni cum malis vsque ad segregationem, quæ futura est in littore, id est in fine sæculi, æquo animo tolerantur. Non enim contrarium est huic loco id quod alio loco dicit Apostolus; Tu quis es qui iudicas alienum seruum? suo Domino stat aut cadit. Noluit enim hominẽ ab homine iudicari ex arbitrio suspicionis, vel etiam extraordinario vsurpato iudicio: sed potius ex lege Dei secundum ordinem Ecclesiæ, siue vltro confessum, siue accusatum, atque conuictum.

C.19. Ergo ipsa corripienda sunt coram omnibus quæ peccantur coram omnibus. Ipsa verò corripienda sunt secretius, quæ peccantur secretius. Decreti 2. parte. Causa 2. Quæst. 7. C.1. Quia pro meritis subditorum disponitur à Deo vita rectorum.

Decreti 2. parte. Causa 2. Quæst. 7. C. 45. Sed si quis aduersus eos, vel Ecclesias eorum commotus fuerit, aut causas habuerit, prius ad eos recurrat charitatis studio, vt familiari colloquio commoniti ea sanent, quæ sananda sunt; & charitatiuè emendent, quæ iustè emendanda cognouerint.

C.21. Sunt nonnulli, qui præpositos suos peruersè reprehendunt, si vel parum ipsis molesti extiterint. Can. 27. Plerunque boni viri propterea sufferunt aliorum peccata, & tacent; quia sæpè deferuntur publicis documentis, quibus ea, quæ ipsi sciunt, iudicibus probare non possunt. Ibidem: Per arcam ergo inclinatham intelliguntur prælati

Ec 2

qui

qui subditorum culpam misericorditer portant, & eorum iufirmitati humiliter compatiuntur. Ibidem: Leuita qui manum adhibuit, significat illos qui misericordiae compassionem in praelatis suis reprehendunt, eosque in feueritatis avarititudinem erigere volunt. Ibidem: Facta enim pastoris, oris gladio, id est, sententia damnationis à subditis ferienda non sunt. Ibidem: Vel per Dauid significantur, qui nequitiam suorum praelatorum videntes, maiora eorum peccata contēnunt, minima verò & leuia, quasi extremam oram chlamydis præcidentes reprehendere, & lacerare fatagunt. Ibidem: Infames enim fiunt (vt canonum tradit auctoritas) omnes qui in Patres armantur, & qui doctorum suorum vitam reprehendunt, vel accusant. C. 31. Etiam docti ab indoctis, à laicis clericis meritò redarguantur: qui iure comparantur prophetae, qui verbis asinae contra naturam loquentis corripitur; nec tamen à proposito prauitineris retardatur. C. 32. Qui nec regiminis in se rationem habuit, nec sua delicta deterfit, nec filiorum crimen correxit; canis impudicus dicens est magis, quàm Episcopus. C. 39. Quid est, quod de rigore cogimur seruare disciplinæ, aliud quod admittitur ex perfectionis consideratione. Christus ad se arguendum Iudæos admisit perfectione humilitatis, non feueritate iuris. C. 41. Nos si incompetenter aliquid egimus, & in subditis iustæ legis tramitem non conseruauimus vestro, ac missorum vestrorum cuncta volumus emendare iudicio: quoniam si nos, qui aliena debemus corrigere peccata, peiora committimus; certè non

verit
erim
inqu
& l
ctit
rect
nere
bus
pite
terd
fis d
uere
mar
past
emp
fui
lare

I
Qu
pid
cata
que
rig
Qu
tur
pri
pæ
ve
nar
no
ll

veritatis discipuli, sed (quod dolentes dicimus) erimus præ cæteris erroris magistri. C. 46. Sicut inquit laudabile, discretumque est reuerentiam, & honorem debitum exhibere prioribus; ita re- ctitudinis, & Dei timoris est, si qua inter eos cor- rectione indigent, nulla diffimulatione postpo- nere; ne totum (quod absit) corpus incipiat mor- bus inuadere, si languor non fuerit curatus in ca- pite. C. 47. Transgressionis ultio fiat, & cæteris in- terdictio delinquendi. C. 55. Negligere cum pos- sis deturbare peruersos, nihil aliud est, quam fo- uere. Nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. Can. 58. Cum pastoris vita esse discipulis semper debeat in ex- emplo plerumque clerici, qualis secreto sit vita sui Pontificis nesciunt, quam, ut dictum est sæcu- lares pueri sciunt:

Decreti 2. parte. Causa 3. Quæstione 7. Can. 3. Qui sine peccato est vestrum, primus in illam la- pidem mittat. Ad aliena quippe punienda pec- cata ibant, & sua reliquerant. Reuocantur ita- que intus ad conscientiam, ut prius propria cor- rigant, & tunc aliena reprehendant. Ibidem: Quid est, quod in ultionem sceleris inflamma- tur, & tamen prius ipse prosternitur? nisi quod prius ipsi purgandi sunt, per quos aliorum cul- pæ feriantur, ut ipsi iam mundi per ultionem veniant, qui aliorum vitia corrigere festi- nant. Can. 4. Iudicet ille de alterius errore, qui non habet quod in seipso condemnet. Iudicet ille qui non agit eadem, quæ in alio putauerit

Cc 3

puni.

punienda, ne cum de alio iudicat, in se ferat ipse sententiam. Iudicet ille qui ad pronuntiandum nullo odio, nulla offensione, nulla leuitate ducatur. Can. 6. Nos videlicet typicè instituens, ut cum quolibet proximorum errata conspiciamus, non hæc ante reprehendendo iudicemus, quam ad conscientiam nostram humiliter reuersi, digito eam discretionis solerter exculpamus, & quid in ea conditori placeat, quidve displiceat, sedula examinatione dirimamus, iuxta illud Apostoli; Fratres, si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto. Can. 7. Hinc liquidò constat, quod mali pastores, dum sententia iusti examinis aliorum crimina feriunt, sibi ipsis nocent, dum sine exemplo suæ emendationis aliorum vitia corrigere curant: subditis verò profunt, si eorum increpatione correcti vel sententia coerciti, vitam suam in melius commutare didicerint.

Decreti 2. parte. Causa 5. Quæst. 5. Can. 1. Non vos iudicetis esse maleuolos, quando crimen alterius indicatis. Magis quippe innocentes estis, si fratres vestros quos iudicando corrigere potestis, tacendo perire permittitis. Si enim frater tuus vulnus habet in corpore, quod velit occultari, dum timet secari nonne crudeliter à te siletur, ac misericorditer indicatur? quanto ergo potius debes manifestare crimen ne deterius putrescat in corde? Can. 2. Non omnis qui parcat amicus est; nec omnis qui verberat, inimicus. Meliora sunt vulnera amici, quam voluntaria oscula inimici. Melius est cum seueritate diligere, quam lenitate decipere. Ibidem: Et qui phreneticum

cum ligat, & qui lethargicum excitat, ambobus molestus, ambos amat. Quis nos potest amplius amare quam Deus? Et tamen nos non solum docere suaviter, verum etiam salubriter terrere non cessat. Fomentis lenibus, quibus consolatur, sæpè etiam mordacissimum medicamentum tribulationis adiungens, exercet fame Patriarchas etiam pios, & religiosos, populum contumacem poenis grauioribus agitat; non aufert ab Apostolo stimulum carnis tertio rogatus, vt virtutem in infirmitate perficiat. & infra. Noueris aliquando lupum, auertendis pecoribus pabulum spargere, & aliquando pastorem flagello ad gregem pecora errantia reuocare. Can. 3. Non osculatur, semper pater filium, sed aliquando castigat. Ergo quando castigatur qui diligitur, tunc circa eum pietas exercetur. Habet enim & amor plagas suas; quæ dulciores sunt, cum amarissimè inferuntur. Dulcior enim est religiosa castigatio, quam blanda remissio. Vnde ait Propheta: Dulciora sunt vulnera amici, quàm voluntaria oscula inimici. *Causa 6. Quæstione 1. Canone 3.* Illi, qui illa peccata perpetrant, de quibus Apostolus ait: Quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur, valdè cauendi sunt, & ad emendationem, si voluntariè noluerint compellendi: quia infamix maculis sunt aspersi, & in barathrum delabuntur, nisi eis sacerdotali auctoritate subuentum fuerit. Similiter & illi de quibus ipse ait: Cum huiuscemodi hominibus nec cibum sumere, quia infamia sunt notati, antequam sacerdotali auctoritate sanentur, & in gremio

sanctæ matris Ecclesiæ redintegrentur: quia qui extra nos sunt, nobiscum communicare non possunt. C. 5. Cunctorum sacerdotum vitam superiorem, sanctioremque ac discretam à secularibus, & laicis hominibus esse, & spirituales quosque, atque sacerdotes super carnales, ac laicos semper constituendos docebat; quoniam pro minimo nobis esse debet, ut à talibus arguamur, & iudicemur vel ab humano die. C. 11. Plebes languescetes (non tenentibus pastoribus frena eorum) lasciviant, atque in ima ruant. C. 13. Capite languescente cætera corporis membra inficiuntur. Deteriores sunt, qui vitam moresque bonorum corrumpunt his qui substantias aliorum, prædiaque diripiunt. C. 22. Eadem enim severitate voluntatem sceleris, qua effectum puniri iura voluerunt.

(Decreti 2. parte. Causa 6. Quæst. 2. C. 2. Si tantum Episcopus alieni sceleris se conscius novit, quamdiu probare non potest nihil proferat, sed cum ipso ad compunctionem eius secretis correptionibus elaboret. Quod si forte correptus pertinacior fuerit, & se communioni publicæ ingesserit, etiamsi Episcopus in redarguendo illo quem reum iudicat, probatione deficiat, indemonstratus (licet ab ijs, qui nihil sciunt, secedere ad tempus pro personæ maioris auctoritate iubeatur) ille tamen, quamdiu nihil probari potest in communionem omnium præterquam eius qui eum reum iudicat, permanebit. Quæstione 2. Can. 1. Scriptum est in lege, Per alienam messem transiens, falcem mittere non debet, sed

sed manu spicas conterere, & manducare. Falcē ergo iudicij mittere non potes in eam segetem, quæ alteri videtur esse cōmissa: sed per effectum boni operis frumentia Dominica vitiorum suorum paleis expolia, & in Ecclesiæ corpus mouendo, & persuadendo, quasi mandendo, conuerte. *Causa 7. Quæst. 1. Ca. 2.* Cum percussio corporalis imminet vtrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, Dei in hoc iudicium ignoratur, & ideò nō debet à nobis addi flagellatis afflictio: ne nos culpa (quod absit) offensa respiciat. *Decreti 2. parte. Causa 8. Quæst. 1. Ca. 23.* Quid autem ego vos arguo cum possitis me vno sermone conuincere? conuincor enim cum in hac parte clericos vobis magis video negligentes. Quomodo enim possum corrigere filios cum fratres emendare nō possum? aut qua fiducia succenseam laicis cum à consortibus pudoris verecundia conticescam? Ego autem fratres non de omnibus loquor sunt certè quidam deuoti sunt & alij negligentes. Ego neminem nomino: conscientia sua vnumquemque conueniat.

Decreti secunda parte. Causa 9. Quæst. 1. Ca. 5. vbi enim multorum strages iacet, ibi subtrahendum est aliquid seueritati, vt addatur amplius charitati. *Quæst. 3. cap. 6.* Si autem aliquis metropolitanorum inflatus fuerit, & siue omnium cōprouincialium præsentia, vel consilio Episcoporum aut eorum, aut alias causas, (nisi eas tantum quæ ad propriam suam Parochiam pertinent) agere aut eos grauare voluerit: ab omnibus districtè corrigantur, ne talia deinceps præsumere audeat.

deat. Si verò incorrigibilis eisq̄ue inobediens apparuerit, ad hanc Apostolicam sedem, cui omnia Episcoporum iudicia referri præcepta sunt, eius contumacia referatur: vt vindicta de eo fiat, & cæteri timorem habeant.

Decreti 2. parte, Causa 10. Quæst. 1. ca. 4. Regenda est vnaquæq̄; Parochia sub prouisione, ac uisione Episcopi per sacerdotes vel cæteros clericos, quos ipse cum Dei timore prouiderit, cui iure pertinere videtur, & circumire, vt sibi necessarium visum fuerit Ecclesiastica utilitate cogente.

Ca. 9. Relata est coram sancta synodo querimonia plebium, quod sint Episcopi quidam nolentes ad prædicandum, vel ad confirmandum suas per annum Parochias circumire: qui tamen exigunt, vt mansiones, quibus in profectioe vti debuerant, aliquo pretio redimant, qui parere debebāt.

Quæ duplex infamia, negligentia & auaritia sancta synodo magno fuit horrore. Statuerunt itaq̄, ne quis ultra exerceat, id cupiditatis ingenium, & vt sollicitiores sint Episcopi de suis gregibus visitandis. ca. 10. Decreuimus vt antiquæ consuetudinis ordo seruetur, & annuis vicibus ab Episcopo dioceses visitentur; & si qua fortè basilica fuerit reperta destituta ordinatori eius reparari præcipiatur: quia 3. pars, ex omnibus per antiquam traditionem vt accipiatur ab Episcopis, nouimus esse statutum. c. 7. Obseruandum etiam modis omnibus, vt si quando eis peragrada Parochia necessitas incumbit, in confirmandis hominibus, in inquirendis rebus emendatione dignis in prædicatione verbi Dei, in lucris animarū potius, quā

in deprædandis & spoliandis hominibus, & scandalizantis fratribus operam dent. Decreti 2. parte. *Causa II. Quæst. I. c. 6.* Nullus clericus, aliū clericum ad iudicem sæcularē accusare aut ad causam dicendam trahere quocunq; modo præsumat, sed omne negotium clericorum, aut in Episcopi sui, aut præbyterorum, cum Archidiaconi præsentia finiatur. Quod si quis clericus hoc adimplere distulerit, si minor fuerit, vno minus de 40. ictus accipiat, si verò honoratior, 30. dierum in clusione mulctetur. ca. 20. Istud est, quod à vobis poposcimus, & nunc iterum postulamus, vt Paulinum Aquileiensem Pseudoepiscopum, & illum Mediolanensem Episcopum ad clementinum Principem sub digna custodia dirigatis, vt & iste, qui Episcopus esse nullatenus potest, quia contra omræm canonicam consuetudinē factus est, alios vltra non perdat, & ille qui contra morem antiquum cum ordinare præsumpsit, canonū vindictæ subiaceat. c. 39. Si sua vnicuiq; Episcopo iurisdicctio non seruatur, quid aliud agitur, nisi vt per nos, per quos Ecclesiasticus custodiri debuit ordo, confundatur. c. 40. Dumq; solum simplicitati à vobis studetur, quantū videmus, disciplina negligitur. *Quæst. 3. c. 3.* Cauendum est, ne cum ea pari mucrone percellaris sententiæ, ac pro vnus mulierculæ passione vinctus, & obligatus ad perenne traharis exitium. Deterius quippè in populis prælati delinquant: ac pro lapsu crudelius quàm cæteri puniuntur, vt ait Beatus Gregorius: Scire etenim prælati debent, quia si peruersa vnquam perpetrant, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt.

tunt. Vnde necesse est vt tanto se cautiùs à culpa custodiant, quanto per praua, quæ faciunt non soli moriuntur. Can. decimo tertio. Absit vt quidquam sinistrum de his arbitremur, qui Apostolico gradui succedentes Christi corpus sacro ore conficiunt: per quos nos etiam Christiani sumus: qui clauis Regni cœlorum habentes, ante iudicij diem iudicant, veteri quidem lege habetur: quicumque sacerdotibus non obtemperasset aut extra castra positus lapidabatur à populo aut gladio ceruice subiecta contemptum expiabat cruore. Nunc verò inobediens spiritali animaduersione truncatur, & eiectus ab Ecclesia rabido dæmonum ore discerpitur. ca. 31. Nemo contemnat vincula Ecclesiastica. Non enim homo est qui ligat, sed Christus, qui nobis hanc potestatem dedit, & Dominos fecit homines tanti honoris. ca. 96. Ita corporis tui cedere motibus consensisti, & relaxatis voluptatum habenis temetipsum in lacum miseræ & in lutum fecis prohibitum deiecisti: vt qui positus fueras ad gubernationem populorum, effectus sis ruina multorum. Probat hoc Thiegualdi, & Guntharij duorum Episcoporum legitimus casus: qui pro eo, quod te minime competenter erudierunt, quin immò quia prauaricationem tuam tegere argumentis suis, & sub quadam iustitiæ specie fucatis quibusdã exquisitis adinuentionibus æquitatē obruere studuerunt: nostra sunt Apostolica autoritate, & ab omni Episcopatus regimine regulariter sequestrati. Ca. 106. Debent duodecim sacerdotes Episcopum circūstare & lucernas ardentes in manibus tenere, quas in conclusione anathematis vel excommunicationis

cationis proijcere debent in terram, & concul-
 care pedibus: Deinde epistola per Parochias mit-
 tatur continens excommunicatorum nomina, &
 causam excommunicationis, Ca. 108. Cum ali-
 quis vel excommunicatus, vel anathematizatus,
 poenitentia ductus veniam postulat & emenda-
 tionē promittit; Episcopus qui eum excommu-
 nicauit, ante ianuam Ecclesie venire debet, & duo-
 decim præsbyteri cum eo, qui eum hinc inde cir-
 cūstare debent. Et si ille terræ prostratus veniā
 postulat, & de futuris cautelam spondet: tunc E-
 piscopus apprehensa manu eius dextera in Eccle-
 siam illum introducat, & communioni Christia-
 næ reddat, & septem psalmos poenitentiales de-
 cantet cum istis precibus, Kyrie eleyson, Pater
 noster, Saluum fac seruum tuum, Oratio: Præsta
 quæsumus Domine huic famulo tuo dignum pe-
 nitentiæ fructum: vt Ecclesie tuæ sanctæ à cuius
 integritate deuiauerat peccando, admissorū ve-
 niam consequendo reddatur innoxius. Per. &c.
 Decreti 2. parte. Causa 16. Quæst. 1. ca. 17. Ferro e-
 nim abscindenda sunt vulnera, quæ fomenta non
 sentiunt. Similiter & illi ex torres debent fieri ab
 Ecclesia, qui sacerdotali admonitione non corri-
 gentur, dicente Domino. Auferte malum ex vo-
 bis. Quæst. 2. c. 1. Quorum auertētes calliditates,
 & hostis versuti suasiones, deinceps omnibus li-
 centiam Monachis damus suarum Ecclesiarum
 inuestitores fieri: ita tamen vt iudicio synodi si
 contra sacerdotiū agere præsumperint multen-
 tur, & foelici mucrone Episcopi sacerdotum pia-
 cula resecentur. Quæst. 6. Ca. 3. Delictum perso-
 næ in

na in damnum Ecclesiæ non est conuertenda.
 Cap. 5. De lapsis sacerdotibus vel leuitis vel quolibet ex clero obseruare te volumus, vt in rebus eorum nulla contaminatione miscearis: sed pauperrima regularia monasteria require, quæ secundum Deum viuere sciuntur, & in eisdem monasterijs ad pœnitentiam lapsos trade, vt res lapsorum in eodem loco proficiat, in quo agere pœnitentiam traduntur, quatenus ipsi ex rebus illorū subsidium habeant, qui de correctione eorum sollicitudinem gerunt.

Decreti 2. parte. *Causa 17. Quæst. 4. c. 35.* Si quis autem hoc decretum tentauerit violare, & Ecclesiasticæ excommunicationi subiaceat, & seueritatis regiæ feriatur sententia. *Causa 21. Quæst. 2. c. 2.* Desertorem autem clericum cingulo honoris, atque ordinis sui exutum, aliquo tempore Monasterio relegari conuenit, sicque postea in ministerium Ecclesiastici ordinis reuocari. *Causa 23. qu. 3. c. 8.* Qui potest obuiare, & perturbare peruersos & non facit; nihil aliud est, quàm fauere eorū impietati. Nec enim caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. *Ca. 9.* Iustum est qui diuina contemnunt mandata, & inobedientes Patrum existunt iussionibus, seuerioribus corrigantur vindictis: quatenus cetera talia committere timeant, & omnes gaudeant fraternæ concordia, & cuncti sumant seueritatis atque bonitatis exemplum. Nam si (quod absit) Ecclesiasticam sollicitudinē vigoremque negligimus perdit desidia disciplinam, & animabus fidelium profectò nocebitur. *ca. 11.* Ostendit Propheta nec illos

illos immunes à scelere esse, qui permiserunt Chri-
 sum principibus interficere, cum præ multitu-
 dine timerentur, & possent illos à facto, & se à
 consensu liberare. Qui desinit obuiare cum po-
 test, consentit. Quæst. 4. c. 5. Quisquis vel quod po-
 test, arguendo corrigit, vel quod corrigere non po-
 test, saluo pacis vinculo excludit, vel quod saluo
 pacis vinculo excludere non potest, æquitate im-
 probat, firmitate supportat; hic est Pacificus, & ab
 isto maledicto de quo scriptura dicit væ his, qui
 dicunt, quod nequam est bonum; & quod bonum
 est nequam, & reliqua omninò liber prorsus se-
 curus, penitus alimus. & infra. Quomodo, inquit
 Parmenianus, incorruptus poteris permanere,
 qui corruptis sociaris. cap. 6. Ita planè, si sociatur
 quis malis, id est, si mali aliquid cum eis commit-
 tit, aut committentibus fauet. Si autem neutrum
 facit; nullo modo sociatur. Porro si addit tertium
 vt non sit in vindicando piger, sed vel corripiat
 iustus in misericordia, & arguat, vel etiam, si eam
 personam gerit, & ratio conseruandæ pacis admit-
 tit, coram omnibus peccantes arguat, vt ceteri ti-
 meant, remoueat etiam vel aliquo gradu hono-
 ris vel ab ipsa communionem sacramentorum, & hæc
 omnia cum dilectione corrigendi, non cum odio
 persequendi; plenissimum officium non solum
 castissimæ innocentiam, sed etiam diligentissimæ
 seueritatis impleuit. Causa 23. Quæst. 4. c. 15. In E-
 uangelio autem populus gratiæ liber, & adultus
 filiali amore, & hæreditatis certitudine ad cultum
 diuinæ seruitutis inuitatur, vnde cum quidam le-
 gem, quasi coercentem, prædicarent esse tenen-
 dam

dam

dam, simul cum gratia, ait Apostolus. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. Ca. 16. Sunt quædam, quæ salubri duntaxat admonitione sunt corripienda, non corporalibus flagellis animadvertenda: sed eorū vindicta diuino examini tantum est reseruanda, quando in delinquentes videlicet disciplinā exercere non possumus, vel quia non sunt nostri iuris vel quia illorum crimina, etsi nobis nota sunt, tamen manifestis indicijs probari non possunt. Ca. 17. Infideles non possumus Christo lucrari, si eorum colloquium vitamus, & conuiuium. Vnde & Dominus cum publicanis & peccatoribus manducauit & bibit. In his verò, qui intus sunt, id est infidelibus putredo ressecanda est. c. 18. Quidam verò contrariò periclitantes, cum bonorum malorumq; permissionem in Ecclesia demonstratam, seu prædictam esse perspexerint, & patientiæ præcepta didicerint quæ ita nos firmissimos reddunt, vt etiam si videntur in Ecclesia esse zizania, non tamen impediantur, aut fides aut charitas nostra; ant quoniam zizania in Ecclesia esse cernimus, ipsi de Ecclesia recedamus destituendam putent Ecclesiæ disciplinam quandam peruersissimam securitatē præpositis tribuentes, vt ad eos non pertineat nisi dicere, quid cauendum, quidve faciendum sit: quodlibet autem quisque faciat, non curare. Nos verò ad sanam doctrinam pertinere arbitramur, ex vtriusque testimonijs tutam sententiam moderari: vt & carnes in Ecclesia propter pacem Ecclesiæ

clesie toleremus, & canibus sanctum, vbi pax Ec-
 clesie tuta est, non demus. Cum ergo seu per ne-
 gligentiam prepositorum seu per aliquam excu-
 sabilem necessitatem, siue per occultas obreptiones
 inuenimus in Ecclesia malos quos Ecclesia-
 stica disciplina corrigere, aut coercere non pos-
 sumus: tunc ne ascendat in cor nostrum impia &
 perniciosa presumptio: qua existimemus nos ab
 his esse separandos, vt peccatis eorum non inquit-
 nemur, atque ita post nos trahere conemur, velu-
 ti mundos sanctosque discipulos ab vnitatis co-
 mune, quasi a malorum consortio segregatos; ve-
 niant in mentem illarum de scripturis similitudines,
 & diuina oracula, vel certissima exempla quibus
 demonstratum, & preannuntiatum est malos in
 Ecclesia permistos bonis vsque in finem seculi,
 tempusque iudicij futuros, & nihil bonis in vni-
 tate, ac participatione sacratione. Cuius, qui eorum
 factis non consenserint, obreptionis, & cum vero eis
 per quos Ecclesia regitur, iam multitudine pote-
 stas disciplinæ aduersus improbos, aut nefarios
 exercenda, tunc rursus ne socordia, segnitiaque
 dormiamus, alijs aculeis preceptorum, quæ ad
 leuicatem coercionis pertinent, excitandi su-
 mus, vt gressus nostros in via Domini ex vtriusque
 testimonijs illo duce atque adiutore dirigentes,
 nec patientiæ nomine torpescamus, nec obtentu
 diligentia sequiamur. C. 19. Quando ita cuiusque
 crimen notum & omnibus, & omnibus execra-
 bile apparet, vt vel nullos prorsus, vel non tales
 habeat defensores, per quos schisma possit contin-
 gere, non dormiat seueritas disciplinæ. Cap. 20.

Dd

Noq

Non est negligenda correptio quamuis Deus, quos voluerit, etiam non correptos faciat esse correctos. Tunc autem correptione proficit homo, cum miseretur, atque adiuuat qui facit, quos voluerit, etiam sine correptione proficere. C. 24. Molestus est medicus furenti phrenetico, & pater indisciplinato filio ille ligando, iste cædendo, sed ambo diluendo. Si autem illos negligant, & perire permittant; ista potius falsa mansuetudo crudelitas est. Ibidem. Sed sibi hoc dicant, & multo maxime humiliter doleant, qui in tanta mortis præcisionis iaceant ut isto quodam vulnere matris Catholicæ reuiuiscant. Cū enim præcisus ramus interitur, fit aliud vulnus in arbore quo possit recipi, ut uiuat, qui sine vita radicis peribat: sed et receptis recipiendi coaluerit: & vigor consequetur & fructus: si autem coaluerit, ille quidem arescit, sed vir ^{donorū} permanebit. Est enim & tale inferens ^{demorū} demon, ut nullo præciso ramo qui intus est, erit, & patris est, inferatur: non tamen nullo, sed velleuissimo arboris vulnere. Ita ergo & isti cum ad radicem Catholicam veniunt, nec eis quamuis post erroris sui poenitentiam honor clericatus, aut episcopatus aufertur, fit quidem aliquid tanquam in cortice areoris matris cōtra integritatē seueritatis: verum tamen quia neque qui plātāt est aliquid, neque qui rigat ad Dei misericordiā precibus fuis, coalescente insitorum pacem ramorū charitas operit multitudinē peccatorū & paulò post: verū in huiusmodi causis, vbi per graues dissensionum scissuras non huius, aut illius hominis est periculum, sed populorum franges iacent, detrahendum est aliquid seueritati, ut

maio.

maioribus malis sanandis charitas sincera subueniat. C. 25. Quid faciet hic Ecclesiæ medicina, salutem omnium materna charitate conquirēs, tanquam inter phreneticos & lethargicos æstuans? Nunquid contemnere, nunquid desistere vel debet vel potest? Vtrisque sit, necesse est, molestia quia neutris est inimica. Nam & phrenetici nolunt ligari, & lethargici nolunt excitari: sed perseverat diligentia charitatis phreneticū castigare, lethargicum stimulare, ambos amare. Ambo offenduntur: sed ambo diliguntur. Ambo molestati. quamdiu ægri sunt, indignantur; sed ambo sancti, gratulatur. C. 26. Quod Christus discipulos increpauit quia ignem super eos descendere cupiebant, qui ipsum non receperant; ostenditur nobis non semper in eos qui peccauerint, vindicandū: quia nonnunquam amplius prodeit, clementia tibi ad patientiam, lapsa ad correctionē. C. 32. Non potest esse salubris à multis correptio; nisi cum ille corripitur, qui non habet sociam multitudinē. Cum verò idem morbus plurimos occupauerit; nihil aliud bonis restit, quàm dolor & gemitus; vt per illud figaum, quod Ezechieli sancto reuelatur, illæ si euadere ab illorum vastatione mereantur, & infra. Reuera, si contagio peccandi multitudinē inuaserit; diuinæ disciplinæ seuera misericordia necessaria est. Nam cōsilia separationis & inania sūt, & perniciosa, atq; sacrilega, quia & impia superba sunt, & plus perturbant infirmos bonos quàm corrigūt animos malos & infra. Turba autē iniquorum, cū facultas est in populis promendi sermonem generali obiurgatione ferienda est: & maxime si occasionem atq; opportunitatē præbue-

rit, aliquod flagellum desuper Domini, quo eos
 appareat pro suis meritis vapulare. C. 33. In ipsa
 Ecclesia, vbi maximè misereri decet, teneri quã
 maximè debet forma iustitiæ, ne quis à commu-
 nionis consortio absentus breui lachrymula at-
 que ad tempus parata, vel etiam vberioribus fle-
 tibus communionem, quam plurimis debet pos-
 tulare temporibus, à facilitate sacerdotis extor-
 queat, Nonne cum vni indulget indigno, pluri-
 mos facit ad prolapsionis contagium prouocari.
 Facilitas enim veniæ, incentiuum tribuit delin-
 quendi. Ca. 35. Duo ista nomine cum dicimus, ho-
 mo peccator; non vtique frustra dicuntur. Qui
 peccator est, corripe; quia homo est miserere; nec
 omnino liberabis, hominem nisi cum perfectus
 fueris peccatorem. Hinc officio nostris inuigilet
 disciplina, sicut cuique regenti apta & ac-
 commodata est non solum Episcopo regenti ple-
 bem suam, sed etiam regenti pauperi domum
 suam diuiti regenti familiam suam, marito re-
 genti coniugem suam Patri regenti prolem suam
 iudici regenti Prouinciam suam, regi regenti ge-
 nitricem suam, & paulò post. Ita, nulli homini clau-
 denda est misericordia: nulli peccatori impunitas
 relaxanda est. C. trigesimo septimo. Nimirum
 sunt inquieti Donatistæ, quos per ordinatam
 Deo potestates cohiberi, atque corrigi mihi non
 videtur inutile. Nam de multorum iam corre-
 ctione gaudemus. Item infra. Si enim quisquam
 inimicum suum periculosis febribus phreneticum
 factum currere videret in præcipitiũ: non
 ne tunc potius malum, pro malo redderet: si enim

sic currere permetteret; quam si corripiendum li-
 gandumque curaret. Et tamen tunc ei molestis-
 simus, & aduersissimus videretur; quando utilis-
 simus, & misericordissimus extitisset. Sed planè
 salute reparata tanto ei vberius, gratias ageret:
 quanto sibi eum minus perpercisse sensisset. &
 post pauca. At enim quibusdam ista non profunt?
 Nunquid idèò negligenda est medicina; quia nò-
 nullorum est insanabilis pestilentia? Item post
 aliqua. Non omnis qui parcat, amicus est nec om-
 nis qui verberat inimicus. Meliora sunt vulnera
 amici, quam blanda oscula inimici. Melius est
 cum seueritate diligere, quam cum lenitate de-
 cipere. Utilius esurienti panis tollitur, si de ci-
 bo securus iustitiam negligebat; quam esurienti
 panis frangitur, vt iniustitiæ seductus acquies-
 cat. Item post pauca. Putas neminem debere cogi
 ad iustitiam: cum legas patrem familias dixisse
 seruis. Quoscunque inueneritis cogite intrare;
 cum legas etiã ipsum primo Saulum postea Pau-
 lum ad cognoscendam & tenendam veritatem
 magna violentia Christi cogentis esse cõpullum.
 Item post pauca. Et noueris aliquando furem a-
 uertendis pecoribus pabulum spargere, & ali-
 quando pastorem flagello ad gregem pecora er-
 rantia reuocare. Item infra. Si semper esset cul-
 pabile persecutionem facere; non scriptum esset
 in sanctis libris Detrahentem proximo suo occul-
 tẽ, hunc persequer. Aliquando ergo & qui eam
 patitur; iniustus est; & qui eam facit iustus est. Sed
 planè semper & mali persecuti sunt bonos & bo-
 ni persecuti sunt malos, illinocẽdo per iniustitiã,

isti consulendo per disciplinam illi immaniter, isti temperanter: illi seruiētes cupiditati, isti charitati. Nam qui trucidat; non considerat quemadmodū laniet: qui autem curat, considerat quemadmodum fecerit. Ille enim persequitur sanitatem iste putredinem. Occiderunt impij prophetae; occiderunt impios & prophetae. Flagellauerunt Iudaei Christū, Iudaeos flagellauit & Christus: traditi sunt Apostoli ab hominib. potestati humanae; tradiderunt, & Apostoli homines potestati Satanae. In his omnibus quid attenditur; nisi quis eorum pro veritate, quis pro iniquitate, quos nocendi causa, quis emendandi. Ca. 38. Si voluntas mala semper suae permittenda est libertati; quare mouetur pater in scripturis sanctis filium durum non solum verbis corripere, sed etiam latera eius tundere. vt ad bonam disciplinam coactus, ac domitus dirigatur? Vnde idem dicit. Tu percutis eum virga: animam autem, eius liberat a morte. Si mala voluntas semper suae permittenda est, libertati; quare corripuntur negligentes pastores, & dicitur eis. Errantē ouem nō reuocastis; perditam non inquistis. Ca. 53. Debet homo diligere proximum tanquam seipsum: vt quem potuerit hominē vel beneficentiae cōsolatione, vel informatione doctrinae vel disciplinae correctione adducat ad colendum Deum. Decreti 2. parte. Causa 23. Quaest. 5. C. 1. Sed quis non intelligat magis beneficium quam supplicium nuncupandum; vbi nec saeuendis relaxatur audacia, nec poenitendi medicina subtrahitur. Imple Christiane Iudex pij patris officiu: sic luccense iniquitati, vt consulere humanitati memi.

memineris: nec in peccatorum atrocitatib. exerceas vlciscendi libidinem sed peccatorum vulneribus curandis adhibeas voluntatem. Noli perdere paternam diligentiam, quam in ipsa inquisitione seruasti: quando tantorum scelerum confessionem non extendente equuleo, non sulcantibus vngulis, non verentibus flammis sed virgarum verberibus eruisti: qui modus coercionis & à magistris artium liberalium & ab ipsis parentibus & sæpè etiã in iudicijs solet ab Episcopis adhiberi. Noli ergo atrocius vindicare, quod lenius inuenisti, inquirendi quam puniendi necessitas maior est: Ad hoc enim & mitissimi homines facinus occultũ diligenter atq; instanter examinãt, vt inueniant quibus parcant. C. 3. Ex occasione terribilium iudicum ac legum, ne æterni iudicij penas luant, corrigi eos cupimus, non necari: nec disciplinam circa eos negligi volumus, nec supplicij, quibus indigni sunt, coerceri. Sic igitur eorũ peccata compesce, vt sint quos pœniteat peccasse. C. 4. Omnis inquit, anima potestatibus sublimioribus subdita sit, &c. Hæc verba Apostoli vtilitatem vestræ seueritatis ostendunt. Proinde sicut dilectionem iussi sunt terrenis debere, qui timent; ita dilectionem iussi sunt timentibus debere, qui terrent. Nihil nocendi cupiditate fiat sed omnia consulendi charitate: & nihil fiat immaniter, nihil inhumaniter. Ita formidetur vltio cognitoris, vt nec intercessoris religio contemnatur: quia & plectendo & agnoscendo hoc solum benè agitur vt vita hominum corrigatur. Quod si tanta est peruersitas, & impietas, vt ei corrigenda nec disciplina proficit, nec venia; à bonis ta-

men intentatione, atque conscientia, quam Deus cernit, siue seueritate, siue lenitate non nisi officium dilectionis impleatur. C. 18. Non frustra sunt instituta potestas, regis, & cognitoris ius, vngulae carnificis, arma militis, disciplina dominantis seueritas etiam boni Patris, habeant omnia ista modos suos causas rationes, vtilitates, haec cum timentur; & mali coercentur, & quietius inter malos viuunt boni. C. 20. Principes saeculi nonnuquam intra Ecclesiam potestatis adeptae culmina tenent; vt per eandem disciplinam Ecclesiastica muniant, Ceterum intra Ecclesiam potestates necessariae non essent; nisi vt quod non praualeat sacerdos efficere per doctrinae sermonem potestas hoc impleat per disciplinae terrorē. Saepē per regnum terrenum caeleste regnum proficit, vt qui intra Ecclesiam positi contra fidem & disciplinam Ecclesiae agunt, rigore Principum conterantur, ipsamque disciplinam; qua Ecclesiae humilitas exercere non praualeat, ceruicibus superbiorum potestas principalis imponat: & vt venerationem mereatur, virtutem potestatis impertiat. Cognoscant principes saeculi Deo debere se rationem reddere propter Ecclesiam, quam à Christo tuendam suscipiunt. Nam siue augeatur pax & disciplina Ecclesiae per fideles Principes siue soluatur: ille ab eis rationem exiget, qui eorum potestati suam Ecclesia credidit. Can. 22. Incestuosi parricidae homicidae multi apud nos reperiuntur: sed aliqui ex illis sacerdotum nolunt admonitionibus aurem accommodare, volentes in pristinis perdurare criminibus quos oportet per secula.

cularis potentia disciplinam à tam praua consuetudine coerceri; qui per salutifera sacerdotum monita noluerunt reuocari. Can. 33. Ad fidem nullus est cogendus inuitus sed per seueritatem, imò & per misericordiam Dei tribulationum flagellis solet perfidia castigari. Nunquid, quia mores optimi libertate voluntatis eliguntur; idè mores pessimi non legis integritate puniuntur; Sed tamen malè viuendi vltix disciplina præpostera est; nisi cura præcedens benè viuendi doctrinam prætetendat. C. 35. Illi autem, qui vos tanto scelere tam leniter damnorum admonitionibus, vel locorum, vel honorum, vel pecuniæ priuatione deterrendos coercendosque decernunt, vt cogitantes, quare ista patiamini; sacrilegium vestrum cognitum fugiatis, & ab æterna damnatione liberemini; & rectores diligentissimi & consultores pijsissimi deputantur. C. 36. Non putes tunc te amare seruum tuum, quando eum non cædis aut, tunc te amare filium tuum, quando ei non das disciplinam: aut tunc te amare vicinum tuum, quando eum non corripis. Non est ista charitas, sed languor. Ferueat charitas ad corrigendum, ad emendandum. Si sunt boni mores; delectent; si sunt mali emendentur. C. 38. Qui vitijs nutriendis parcit & fauet, ne contristet peccantium voluntatem; tamen non est misericors, quam qui non vult cultum rapere puero, ne audiat plorantem: & non timet, ne vulneratum doleat, vel extinctum. C. 39. Sunt quædam enormia flagitia, quæ potius per mundi iudices, quàm per antistites, & rectores Ecclesiarum vindicantur: sicut cum quis interficit

cit Pontificem Apostolicum Episcopum, præsbyterum, siue diaconum. Huiusmodi reos reges, & principes mundi damnant. Ergo non sine causa gladium portant, qui talia scelera dijudicant. Sūt enim maximè constituti propter latrones, homicidas, raptos: vt & illos damnent, & alios suo timore compescant. C.42. Qui verò malum vel factum iam punit, vel prohibet ne fiat; non persequitur iste, sed diligit. Ibidem: Multa etiam cum inuitis benigna quadam asperitate plectendis agēda sunt, quorum potius vtilitati consulendum est, quàm voluntati. Nam in corripiendo filio, quantumuis asperè, nunquam paternus amor amittitur: fit tamen quod nollet, vt doleat, qui etiam inuitus videtur dolore sanandus. Ecce videtis, quemadmodum tanti testimonio patris non persequatur coercendo talia; sed diligit emendando tales semper Ecclesia. C.47. Ne tamen eiusdem Ecclesiæ matris disciplina deferatur; eo tenore, quem diximus, pœnitentiam eis indico congruentem; qua diuinæ simplicitatis oculos aduersus se complacere valeant; si fortè quid dupliciter pro humana fragilitate in eodem flagitio incurrerint.

Decreti 2. parte. Causa 23. Quæst. 6. C. 2. Quod errauerat (inquit Dominus) non reuocastis; & quod perierat, non requisistis. Hoc vobis per nos ipse Deus facit, siue obsecrando, siue minando, siue corripiendo, siue damnis, siue laboribus, siue per suas occultas admonitiones, vel visitationes, siue per potestatum temporalium leges. Quæst. 8. C. 12. Scriptum quippe est: Qui crimina cum po
test

est emendare, non corrigit, imple committit. C. 13. Legi Syromasten Phinees, austeritatem Helix, zelum Simonis Chananai, Petri seueritatem, Ananiam & Sapphiram trucidantis, Paulique constantiam, qui Elymam magum vijs Domini resistentem aeterna caecitate damnauit. Non est crudelitas crimina pro Deo punire: sed pietas. Can. 33. Quicumque percutit malos in eo quod mali sunt, & habet causam interfectionis; minister Dei est. Causa 24. Quæst. 1. C. 5. Manet ergo Petri priuilegium, vbi cunq; ex ipsius fertur æquitate iudicium: nec nimia est vel seueritas, vel remissio, vbi nihil erit ligatum, nihil solutum, nisi quod B. Petrus aut soluerit aut ligauerit. C. 21. Non afferamus stateras dolosas vbi appendamus quod volumus, & quomodo volumus pro arbitrio nostro dicentes; hoc graue hoc leue est: sed afferamus diuinam stateram de scripturis sanctis, tanquam de thesauris dominicis: & in illa, quid sit grauius, appendamus: imò non appendamus, sed à Domino appensa recognoscamus. Tempore illo, quo Dominus priora delicta recentibus poenarum exemplis cauenda monstrauit, & idolum fabricatum, atque adoratum est, & propheticus liber ira regis contemptoris incensus, & schisma tentatum: & idololatria gladio punita est; exustio libri bellicæ & peregrina captiuitate, schisma hiatu terræ sepultum, auctoribus viuis, & ceteris cœlesti igne consumptis. Quis iam dubitauerit hoc esse sceleratius commissum, quod est grauius vindicatum. Can. 38. Quisquis pro aliquo flagitio, vel facinore proiectum à vobis ita suscipit, sicut suscipiuntur, qui

qui

qui excepto errore, quo à nobis separamini, sine crimine apud vos vixerunt, displicet nobis. Sed nec facile ista monstratis: & si monstratis nonnullos toleramus, quos corrigere, vel punire non possumus: neque propter paleam reliquimus arcam Domini: neque propter pisces malos rumpimus retia Domini: neque propter hædos in fine segregandos deseruimus gregem Domini: neque propter vasa facta in contumeliam migramus de domo Domini. C. 39. Subdiaconus quondam Spaniensis Ecclesiæ, vocabulo Primus cum ab accessu indisciplinato sanctimonialium prohiberetur, atque ordinata & sana præcepta contemneret, à clericatu remotus est. & infra. Ego, si Domino placet, istum modum seruo, vt quisquis apud eos propter disciplinam degradatus ad Catholicam transire voluerit, in humiliatiõne pœnitentiæ recipiatur, quo & ipsi eum forsitan cogent, si apud eos manere voluisset.

Decreti 2. parte. Causa 24. Quæst. 3. C. 5. Non in perpetuum damnatur, cum iniuste iudicatur, dicente Psalmo: Nec damnabit illum, cum iudicabitur illi. Multi sacerdotum, culpam zelo Dei se persequi profitentur. Sed dum indiscretè hoc agitur, sacrilegij facinus incurrunt: & dum præcipientes quasi ad emendandum ruunt, ipsi quoque multò magis deterius cadunt. Can. 12. Cum sancti viri maledictionis sententiam proferunt; non in hanc ex voto ultionis, sed ex iustitiæ examine prorumpunt: Intus enim subtile iudicium aspiciunt, & mala foris exurgentia, quia maledicto debeat ferire, cognoscunt; & eo in maledicto non peccant.

cant, in quo ab interno iudicio non discordant.
C.17. Corripiantur itaque à præpositis suis subdi-
ti fratres correptionibus de charitate venienti-
bus, pro culparum diuersitate diuersis vel mino-
ribus, vel amplioribus: quia & ipsa, quæ damna-
tio nominatur, quam facit Episcopale iudicium
(qua pœna in Ecclesia nulla maior est) potest, si
Deus voluerit in correctionem saluberrimam ce-
dere atque proficere. Neque enim scimus, quid
contingat sequenti die: An ante finem vitæ huius
de aliquo desperandū est? Aut contradicente Deo
potest ne respiciat, & det pœnitentiam, & accep-
to sacrificio spiritus contribulati, cordisq̄ue non
contriti, à reatu quamuis iustæ damnationis ab-
soluat, damnatumq̄ue ipse non damnet? Pastora-
lis tamen necessitas habet, ne per plures serpent
dira contagia separare ab ouibus suis morbidam
ouē, ab illo cui nihil est impossibile, ipsa forsitan
separatione sanandam. Nescientes enim quis per-
tineat ad prædestinatorum numerum, quis non
pertineat, sic affici debemus charitatis affectu, vt
omnes velimus saluos fieri. C.18. Ecce autem cri-
mina quorumlibet, si ipsis criminosis confiteri
nolentibus, vndecunque claruerint, quæcunque
non fuerint patientiæ leni medicamento sanata,
veluti igne quodam piæ increpationis vrenda
sunt & curanda. Quod si uec sic quidem æquani-
miter sustinetis, ac piè increpantis medela pro-
cesserit in eis, qui diu portati, & salubriter obiur-
gati corrigi noluerint: tanquam putres corporis
partes debent ferro excommunicationis abscin-
di: ne sicut caro morbis mortua, si abscissa non
fuerit,

fuerit, salutem reliquæ carnis putredinis suæ contagione corrumpit; ita isti, qui emendari despiciunt, & in suo morbo persistunt, si moribus deprauatis in sanctorum societate permanserint, eos exemplo suæ perditionis inficiant. Ca. 37. Vnde apparet liquidò, aliud esse excommunicationem, aliud eradicationem. Qui enim excommunicatur (vt Apostolus ait) ad hoc excommunicatur. Vt spiritus eius saluus fiat in die Domini. Disciplina enim est excommunicatio, & non eradicationem.

Decreti 2. part. Causa 25. Quæst. 1. C. 4. Nulli fas sit sine status sui periculo vel diuinas constitutiones, vel Apostolicæ sedis decreta temerare: quia nos qui potentissimi sacerdotis administramus officia, talium transgressionum culpa respiciet, si in causis desides fuerimus inuenti; quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminetur Deus negligentiam sacerdotum. Siquidem reatu maiori delinquit, qui potiori honore perfruitur: & grauiora facit vitia peccatorum sublimitas peccantium. Quæst. 2. C. 3. Britannorum verò omnes Episcopos tuæ fraternitati committimus, vt indocti doceantur, infirmi persuasione roborentur, peruersi auctoritate corrigantur. Can. 10. Absit à me, vt statuta maiorum consacerdotibus meis in qualibet Ecclesia infringam: quia mihi iniuriam facio, si fratrum meorum iura perturbabo. C. 18. Si quis dogmata, mandata, interdicta, sanctiones vel decreta pro Catholicæ fidei disciplina, pro correctione fidelium, pro emendatione sceleratorum, vel interdictione imminentium, vel futurorum malorum, à sedis Apostolicæ præsule salubriter promulgata contempserit, anathema

thema fit. *Causa 20. Quæstione 5. C. 10. Contra idolorum cultores vel aruspices atque sortilegos, fraternitatem vestram vehementius pastorali hortamur inuigilare custodia, atque publicè in populo contra huius rei viros sermonem facere, eosque à tanti labe sacrilegij, & diuini intentione iudicij, & præsentis vitæ periculo adhortatione suaforia reuocare. Quos tamen si emendare se à talibus, atque corrigere nolle repereris, feruenti comprehendere zelo te volumus: & si quidem serui sunt verberibus, cruciatibus, quibus ad emendationem peruenire valeant, castigare: si verò sunt liberi, inclusione digna districtaque sunt in pœnitentiam redigendi, vt qui salubria, & à mortis periculo reuocantia audire verba contemnunt, cruciatus saltem eos corporis ad desideratam mentis valeat reducere sanitatem. Quæstione 7. C. 2. Tempora pœnitentis habita moderatione constituenda sunt tuo iudicio, prout conuerforum animos perspexeris esse deuotos. Can. 4. Pro qualitate peccati, pœnitentiæ tempus attribuendum est propter misericordiam & bonitatem Dei. Ca. 5. Pœnitentibus secundum differentiam peccatorum Episcopi arbitrio pœnitentiæ tempora decernantur. C. 7. Pro qualitate delicti tempus pœnitentiæ impèdatur. C. 8. Hoc sit in iudicio positum eorū qui præfunt, vel quanto tempore, vel quali modo pœnitere debeant qui delinquant: quia ætas & eruditio multā haberi facit differentiam pœnæ. C. 12. Alligant autem ouera graua & importabilia, &c. Tales sunt nunc etiam sacerdotes: qui omnem iustitiam populo mandant.*

dante

dant: & ipsi nec modicè seruant: videlicet non vt facientes sint iusti: sed vt dicentes appareant iusti. Tales sunt, & qui graue pondus venientibus ad pœnitentiam imponunt: qui dicunt, & non faciunt: & sic, dum pœna præsens pœnitentiæ fugitur; contemnitur pœna peccati futura. Sicut enim si fascem super humeros adolescentis, quem non potest baiulare posueris; necesse habet, vt aut fascem reiiciat, aut sub pondere confringatur: sic & homini, cui graue pondus pœnitentiæ imponis, necesse est, vt aut pœnitentiam tuam reiiciat; aut suscipiens, dum sufferre non potest, scandalizatus amplius peccet. Deinde etsi erramus modicam pœnitentiam imponentes, nonne melius est propter misericordiam rationem reddere quam propter crudelitatem? vbi enim paterfamilias largus est; dispensator non debet esse tenax. Si Deus benignus est, vt quid sacerdos eius austerus. Vis apparere sanctus, circa vitam tuam esto austerus, circa alienam benignus.

Decreti 2. parte. Causa 27. Quæst. 1. C. 28. Si qua monacharum, vel per anteriorem licentiam, vel per iniquitatis prauam consuetudinem ad lapsum adulterij deducta fuerit, aut in stupri fuerit perducta voraginem, hanc post competentis seueritatem vindictæ in aliud districtius monasterium virginum pœnitentia volumus redigi, vt illic orationibus atque ieiunijs vacet, & sic pœnitendo proficiat, & metuendum cæteris arctioris disciplinæ præbeat exemplum. Is autem qui cum huiusmodi foeminis in aliqua fuerit iniquitate repertus, communionem priuetur, sicut laicus est: si ve-

si verò clericus: à suo quoque remotus officio proprio suis continuò lugendis excessibus in monasterium detrudatur.

Decreti 2. parte. *Causa 32. Quæst. 1. C. 9.* Cùm renuntiatur improbitati statim adsciscitur virtus. Egressus enim malitiæ, virtutis operatur ingressum: eodemque studio, quò crimen excluditur innocentia copulatur. *Quæstione 2. Ca. 11.* Nemo enim desperandus est, dum in hoc corpore constituitur; quia nonnunquam quod diffidentia ætatis differtur, consilio maturiore perficitur.

Decreti 2. parte. *Causa 33. Quæst. 1. Ca. 4.* Per exorcismos ac cætera Ecclesiasticæ medicinæ munia ministri Ecclesiæ, tales, quos Dominus annuerit, qui Abimelech, ac domum eius Abrahæ orationibus sanavit, sanare procurent. *Quæst. 2. C. 6.* Sancta Dei Ecclesia mundanis nunquam constringitur legibus: gladium non habet, nisi spirituales: non occidit, sed viuificat. *Ca. 8.* Relinque quapropter, te rogamus, hoc malum sæculum: quod te traxit ad tam immanissimum peccati facinus: ingredi monasterium, humiliare sub manu Abbatis & multorum fratrum precibus adiutus, observa cuncta simplici animo, quæ tibi fuerint imperata, si fortè ignoscat infinita Dei bonitas peccatis tuis, & refrigeret animam tuam, priusquam crucieris perpetuis flammis. Hoc leuius, & melius tibi esse certissimè scias. Sin autem publicam poenitentiam, permanens in domo tua vel in hoc mûdo, vis agere (quod peius tibi & durius, & grauius esse non dubites) ita, vt agere debes, exhortamur omnibus diebus quibus poenite-

Ee

te de

re debes, vinum & siceram non bibas, carnem un-
 lo vnquam tempore comedas præterquam in Pas-
 cha, & in die Natalis Domini, in pane & aqua, &
 sale penitentiam age, in ieiunijs & vigilijs, & ora-
 tionibus & eleemosynis omni tēpore perseuera-
 armis nunquā cingere, nec in quolibet loco litiga-
 re præsumas. Vxorē nunquā ducere, concubinam
 nō habere, nec adulterium committere audeas: in
 balneo nunquam laueris, in conuiujs lætantium
 nunquā te misceas, in Ecclesia segregatus ab alijs
 Christianis post ostium & postes humiliter te re-
 pone, ingredientium & egrediētium suppliciter
 orationibus cōmendā te, comunione corporis &
 sanguinis Domini cunctis diebus vitæ tuæ indig-
 num te existimes: in vltimo tamen exitus vitæ tuæ
 die si merueris; pro viatico, si sit qui tribuat tantū
 modo venialiter vt accipias tibi concedimus. Sic
 & alia multa, quæ tibi minus durius, & satis acriter
 erant iuxta magnum pondus peccati infelix ad-
 ciēda. C. II. Hoc ipsum quod canonū cēnura post
 septem annos remeare pœnitentem in pristinum
 statū præcipit &c. vt in tractatu ordinādorū de
 lapsis nō hoc electione proprij arbitrij, sancti Pa-
 tres, sed potius ex sententia diuini iudicij sanxe-
 runt. Nam legitur quod Maria soror Aaron pro-
 phetissa dum detractionis aduersus Moysen in-
 currisset delictū, illico stigmatē leprę perfusa est
 cumque peteret Moyses, vt emundaretur, præce-
 pit eā Deus extra castra sex diebus egredi, & post
 emundationem rursus eam in castra admitt. Ma-
 ria ergo soror Aaron, caro intelligitur sacerdo-
 tis, quæ dum superbix dedita sordidissimis cogi-
 tatio-

rationum maculatur contagijs, extra castra septē diebus, hoc est, extra collegium sanctæ Ecclesiæ septem annis proijcitur, vt post emendationem vitiōrum, loci, vel pristinæ dignitatis recipiat meritum. & post pauca. In fine autem epistolæ hoc adiiciendum putavi, vt quotiescunque in gestis conciliorum discors sententia inuenitur: illius sententia magis teneatur, cuius antiquior, aut potior extat autoritas. Decreti 2. parte. Causa 33. q. 3. De pœnitentia. Dist. 1. C. 18. Pœnæ (sicut in ff. tit. de pœnis legitur) legum interpretatione molliendæ sunt potius quam exasperandæ. C. 42. Nullus debitor grauioris pœnæ accipit veniam, nisi qualemcunq; & si longè minorem, quam debeat, soluerit pœnam. Ita enim impertitur à Deo largitas misericordiæ vt non relinquatur etiam iustitia disciplinæ. Ca. 47. Serpens decepit me, & manducaui. Venialis culpa quam sequitur confessio delictorum. Ideo non desperata mulier quæ non reticuit Deo, sed magis confessa peccatum est, quàm medicinalis secuta sententia est. Bonum est condemnari in peccato, & flagellari in delicto, vt cū hominibus flagellemur. Denique Cain quia voluit crimen negare, indignus iudicatus est, qui puniretur in peccato: sed remissus est sine præscriptione pœnæ, fortassè non tam reus maiore crimine parricidij (illud enim cōmisit in fratrem) quàm sacrilegij: quod Deo credidit mentiendum, dicēs. (Nescio: nunquid ego custos fratris mei sum)? Et ideo accusatori diabolo eius accusatio reseruata est, vt cū eius Angelis flagelletur, q. cum hominibus noluit flagellari. & li. 1. de pœnitent. ca. 1. Nā pastor ille Euangelicus lapsam ouem vexisse legitur, nō

abiecisse: & Salomon ait: (Noli esse nimium iustus) debet enim iustitiam temperare moderatio. Nam quemadmodum se tibi curandum præbeat, quem fastidio habeas? qui contemptui se, non cōpassioni medico suo putet futurum. C. 51. Dominus par ius soluendi esse voluit & ligandi, qui vtrumque pari conditione permisit. Ergo qui soluendi ius non habet, nec ligandi habet. & infra. Certum est, quod Ecclesiæ vtrumque licet, hæresis vtrumque non licet. Ius enim hoc solis permisum est sacerdotibus. Rectè igitur Ecclesia vendicat, quæ veros sacerdotes habet: hæresis vendicare non potest, quæ sacerdotes Dei non habet. Ca. 54. Qui agit pœnitentiam, nō solū diluere lachrymis debet peccatum suum, sed etiam emendationibus factis operire & tegere delicta superiora, vt non imputetur ei peccatum. Ca. 56. Facilius autem inueni, qui innocentiam seruauerint, quam qui congruè egerint pœnitentiam, vbi acquirenda dignitatis, vbi vini effusio, vbi ipsius copulæ coniugalis vsus. Ca. 58. Vbi verò peccator intelligens vuluus suum tradidit medico se curandum, ibi non est virga necessaria, sed spiritus lenitatis. C. 65. Si quis pœnitens habet causam, quam negligere fortè non debeat melius expetit Ecclesiasticum, quam forense iudicium. C. 67. Si negligentia dissoluamur, & illum pœnitebit sponsionis iuræ, promissaque mutabit. Cuius rei exemplum Ninuitas, & Hierusalem habere possumus: quorum alij de imminētibus supplicijs liberati sunt: alij quæ patribus promissa fuerant, perdidit. C. 68. Neq; enim Deus hominibus, sed vitijs irascitur.

tur: quæ cum in homine nõ fuerint, nequaquaquã
 punit quod mutatum est. Can. 69. Vide benignum
 Dominum misericordiam cum seueritate mis-
 centem, & ipsius poenæ modum iusta & clemen-
 ti liberatione pensantem. Non in perpetuum tra-
 didit poenæ delinquentes, sed quanto inquit tem-
 pore seruiuerunt Baalim, tanto seruiant Chusarsa-
 ton, hoc est octo annis. Disce & hoc õ tu auditor,
 quisquis ille es qui tibi conscius es alicuius erro-
 ris: & quanto tempore deliquisti, tanto nihilo mi-
 nus tempore humilia te ipsum Deo, & satisfaci-
 to ei in confessione poenitentia: non expectes, vt
 humiliet te Chusarsaton, & inuito necessitas ex-
 torqueat poenitentiam: sed ipse præueni tortoris
 istius duritiam, quia si te ipse emendaueris, si te
 ipse correxeris, pius est Deus & misericors, qui
 vindictã temperet ab eo, qui illam poenitendo
 præuenit. Can. 70. Peccator currat ad medicum,
 quia non habent opus sani medico, sed malè ha-
 bentes, vt curentur vulnera ipsorum, & fiant de
 Ecclesia, quæ est corpus Christi. Can. 72. Secunda
 post naufragium tabula est, culpam simpliciter
 confiteri. Imitati estis errantem, imitami &
 correctum. Errauimus iuuenes, emendemur se-
 nes: iungamus gemitus, lachrymas copulemus.
 Can. 75. Quæ res Daniele non facit negligen-
 tem, sed magis prouocat ad rogandum, vt quod
 Deus per suam promisit clementiam, per horum
 impleat preces, ne negligentia superbiam, & su-
 perbia pariat offensam. Ibidem: Ne securitas
 negligentiam, & negligentia pareret offensam.
 Can. 76. Medicinam misericordia tollit peccata

magna. C. 77. Medicamentum fortius quod maxime operatur in pœnitentia, hoc est. Sicut in præceptis medicinæ medicamentum multas quidem herbas accipit, vnam autem dominatissimam: sic & in pœnitentia, dominantior ista herba & potentior est, & vniuersum ipsa efficit. Audi enim quid dicit diuina scriptura: Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. C. 78. Maiora enim crimina maioribus abluuntur fletibus. C. 81. In hac ergo pœnitentia maiorem quisq; in se seueritatem debet exercere, vt à seipso iudicatus, non iudicetur à Deo. C. 82. Proculdubio Dominus delictum sine vltione nõ deserit. Aut enim ipse hoc in se pœnitens punit: aut hoc Deus cum homine vindicans percutit. Nequaquam igitur peccato parcitur, quia nullatenus sine vindicta laxatur. Ibidem: Ab electis enim suis iniquitatum maculas studet temporali afflictione tergere, quas in perpetuum non vult in eis videre. Ca. 84. Rectè constituuntur ab his, qui Ecclesiæ præsumunt tempora pœnitentię, vt satisfiat etiã Ecclesię, in qua remittuntur ipsa peccata. Extra eam quippè non remittuntur. Ergo cũ tanta est plaga peccati, atq; impetus morbi, vt medicamenta corporis & sanguinis Domini differenda sint auctoritate antistitis debet ab altario remoueri ad agendam pœnitentiam, & eadem auctoritate reconciliari. C. 85. Et cũ in se protulerit seuerissimæ medicinæ sententiã, veniat ad antistites, per quos illi clauis in Ecclesia ministrantur, & tanquam bonus incipiens iam esse filius, maternorum membrorum ordine custodito, à præpositis sacrorum accipiat satisfactionis suę modum.

dum, vt in offerendo sacrificio contribulati cordis deuotus & supplex, id tamen agat, quod non solum ipsi proficit ad recipiendam salutem, sed etiam cæteris ad exemplum: vt si peccatum eius nõ solum in graui eius malo sed etiam in tanto scandalo est aliorum, atque hoc expedire utilitati Ecclesiæ videtur antistiti, in notitia multorum, vel etiam totius plebis agere pœnitentiam non recuset, non resistat, non lethali & mortiferæ plagæ pudorem addat tumorẽ. & infra. Multi enim corriguntur, vt Petrus; multi tolerantur vt Iudas. Ca. 86. Idcirco non satis apertè præfigunt canones pro vnoquoq; crimine, vt de singulis dicant qualiter vnumquodq; emendandum sit, sed magis in arbitrio sacerdotis intelligētis relinquendū statuunt, quia apud Deum non tam valet mensura temporis, quam doloris, nec abstinentia tantum ciborū quam mortificatio vitiorum. Propter quod ipsa tempora pœnitentiæ pro fide & cōuersatione pœnitentium abbrevianda præcipiunt, & pro negligentia protelanda. Extant tamen pro quibusdam culpis pœnitentiæ modi impositi, iuxta quos cæteræ perpendendæ sunt culpæ, cum sit facilè per eosdem modos vindictam & censuram canonum æstimare.

Decreti secunda parte. Causa trigesima tertia. quæstione tertia de pœnitentia. Distinct. 3. C. 7. Productior est enim pœna, quàm culpa, ne parua putaretur culpa, si cum illa finiretur & pœna. Ac per hoc vel ad demonstrationem debitæ miseriæ, vel ad emendationem labilis vitæ, vel ad exercitationem necessariæ patientiæ temporaliter

hominem detinet p̄na, etiam quem iam ad damnationem sempiternam reum non detinet culpa. C. 12. Inanis est p̄nitentia, quam sequens culpa coinquinat. Vulnus iteratum sanatur tardius: frequenter peccans, & lugens vix veniam meretur. Nihil profunt lamenta, si repetantur peccata. C. 22. Quamuis cautè & salubriter prouisum est, vt locus illius humillimæ p̄nitentiæ semel in Ecclesia concedatur, ne medicina vilis minus utilis esset ægrotis, quæ tanto magis salubris est, quanto minus contemptibilis fuerit, quis tamen audeat dicere Deo, quare huic homini, qui post primam p̄nitentiam rursus se laqueis iniquitatis obstringit, adhuc iterum parcis? C. 24. Tantum quæ proficit, vt dudum peccator & p̄nitens transierit in magistrum, & dicat: Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. Confessio enim & pulchritudo coram eo, vt qui sua confessus fuerit peccata, & dixerit: Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insipientiæ meæ, fœditatem vulnerum in insanitatis decorem commutet. Ca. 25. Prius est ergo, vt ipsa iniquitas deleatur, excidatur radix ne malos fructus ferat: aboleatur erroris omnis affectus, vniuersa iniquitatum genera tollantur. Ca. 34. Non peccare solius Dei est, emendare sapientis. Sed rarò inuenias, qui se corrigat. Ibidem: Qui ergo mundari vult, ignem alienum remoueat, & illi se offerat, qui culpam exurit, non hominem. Can. 40. Cùm ille qui proximum odit, ab alijs vitijs se corrigit, vna eademque ciuitas ex parte compluitur, & ex parte arida manet: quia sunt, qui cùm quædam
vitijs

vitia refecant, in alijs grauiter perdurant. Ca. 44.
 Respondebimus Deum, vt omnium rerum, sita
 suppliciorum quoque mensuras statuisse & non
 præueniri sententia iudicis, nec illi in peccatorẽ
 exercendæ dehinc pœnæ auferri potestatem; &
 magnum peccatum magnis diuturnisq; lui cru-
 ciatibus: si quis autem punitus sit, vt ille in lege
 qui Israeliticis maledixerat, & qui in sabbato li-
 gna collegerat; tales postea non puniri: quia cul-
 pa leuis præsentis supplicio compensata sit. De-
 creti 2. par. Causa 23. q. 3. De poenitentia. Dist. 4.
 Ca. 20. Ego erudiui eos & confortauì brachia eo-
 rum, & in me cogitauerunt malitiã: reuersi sunt,
 vt essent absque iugo; facti sunt, quasi arcus dolo-
 rus; cadent in gladio principes eorum à furore
 linguæ suæ. Can. 22. Cùm ita puniantur; ne cogi-
 tent, quòd pro veterib. peccatis Patrum puniam
 eos: quia nunc, id est, in præsentis, pro malitijs suis
 quas inuenerunt circumdati sunt pœna. Distinct.
 5. Ca. 6. Falsas poenitentias dicimus, quæ non se-
 cundum auctoritatem sanctorũ Patrum pro qua-
 litate criminum imponuntur. Distinct. 6. Can. 1.
 Cognito itaque crimine, varietates eius non du-
 bitet inuestigare, & locum, & tempus, & cætera,
 quæ supra diximus in exponendo eorum quali-
 tates. Quibus cognitis adsit beneuolus, paratus e-
 rigere secum onus portare, habeat dulcedinem
 in affectione pietatem in alterius crimine, dis-
 cretionem in varietate adiuuet confitentẽ oran-
 do, eleemosynas dando, & cætera bona pro eo fa-
 ciendo: semper eum iuuat leniendo, consolan-
 do, spem promittendo, & cum opus fuerit, etiam

increpando, doleat loquendo, instruat operando: sit particeps laboris, qui particeps vult fieri gaudij: doceat perseverantiam, caueat ne corruar, ne iustè perdat potestatem iudiciariam. Licet enim poenitentia ei possit acquirere gratiam, non tamen mox restituit in potestatem primam. Et si enim Petrus post lapsum restitutus fuerit, & sæpè lapsis sacerdotibus reddita sit dignitatis potestas, non est tamen necesse, vt hoc omnibus concedatur quasi est auctoritate. Can. 2. Sacerdos ante omnia caueat ne de his, qui ei confitentur peccata alicui recitet, nō propinquis, non extraneis, neque quod absit, pro aliquo scandalo. Nam si hoc fecerit, deponatur, & omnibus diebus vitæ suæ ignominiosus peregrinando pergat.

Decreti secunda parte. Causa 35. Quæst. 6. Ca. 2. Quod contra interdictum, & ordinem Ecclesiæ factum est tanquam inordinatum, ratum non haberi tam diuinæ, quàm humanæ legis proclamatur auctoritas. Can. 7. Episcopus in synodo residens post congruam allocutionem septem ex plebe ipsius Parochiæ, vel eò amplius, prout, viderit expedire maturiores honestiores atque veraciores viros in medium debet euocare & allatis sanctorum pignoribus vnumquemque illorum tali sacramento constringat. A modò in antea quicquid nosti, aut audisti, aut postmodum inquisiturus es, quod contra Dei voluntatem, & rectam Christianitatem in ista Parochia factum sit, aut futurum erit, si in diebus tuis euenerit tantum vt ad tuam cognitionem quocumque modo perueniat, si scis, aut tibi fuerit indicatum synodalem

cau-

causam esse, & ad ministerium Episcopi pertinere quod tum nec propter amorem, nec propter pretium, nec propter parentelam vllatenus celes Episcopum, aut eius missum cui hoc inquirere iusserit, quando cunque te ex hoc interrogauerit. Sic te Deus adiuuat, & iste sanctorum reliquia. Illud sacramentum, quod iste iurauit de synodali causa, quod tu illud ex te ita obseruabis in quantum sapis, aut audisti, aut ab hac die in antea inquisiturus es.

Sic te Deus adiuuet, Quæst. 9. Can. 1. Omnibus modis Ecclesiasticæ disciplinæ, vel moderationi conueniens est, vt quæ rationabiliter ordinata fuerint, vel decisa, nulla in posterum debeant refragatione turbari. Ca. 2. Loci nostri consideratio nos admonet rationis auctoritate, quæ à prædecessoribus nostris utiliter decisa fuerint, roborare: & quæ à temerarijs præsumpta fuerint, in promptu nihilominus vlcisci. Reum quippe ante conspectum diuini iudicis se nouerit esse, qui nitatur utiliter finita rescindere, ac roborata quolibet ausu violare. Ecclesiastici quippè vigoris ordo confunditur, si aut temerè illicita præsumantur, aut non concessa impunè tententur. Proinde si negligenter ea, quæ malè vsurpantur, omitterimus, excessus viam procul dubio alijs aperimus. Canon. tertio. Nos enim in nullo volumus seueritatem vltionis exercere, sed qui in causis Dei, vel contumacia, vel aliquo excessu deliquerit, aut ipse, quod perperauit fecit, abolere noluerit; in se, quicquid in alio non resecauerit, inueniet. Quod vt deinceps possit tenacius
custo.

446 DE DISCIPL. ECCLES.
custodiri si placet, sententias, causas, & subscrip-
tiones proprias omnes commodate, vt synoda-
li iudicio aditus claudatur illicitis.

C A P V T X I V.

Decreti 3. parte. De Consecratione. Distinct. 1.
C. 44. Vasa, in quibus sacrosancta conficiun-
tur myteria, calices sunt, & patenæ; de quibus Bo-
nifacius martyr, & Episcopus interrogatus, si li-
ceret in vasculis ligneis sacramenta conficere re-
spondit: quondam sacerdotes aurei ligneis cali-
cibus utebantur: nunc è contrario lignei sacer-
dotes aureis vtuntur calicibus. Distinct. 3. Ca. 17.
De pœnitentibus verò qui siue ex grauioribus
commisissis, siue ex leuioribus pœnitentia gerunt,
si nulla interueniat ægritudo, quinta feria ante
Pascha eis remittendū Romanæ Ecclesiæ consue-
tudo demonstrat. Cæterùm de pondere æstiman-
do delictorum, sacerdotis est iudicare, vt atten-
dat ad confessionem pœnitentis & ad fletus, atq;
lachrymas corrigentis, ac tunc iubere dimitti,
cum viderit congruam satisfactionē. Sanè si quis
in ægritudinem incidit atq; vsque ad despera-
tionem deuenit, ei est ante tempus Paschæ re-
laxandum, ne de sæculo absque communione di-
scedat. Dist. 4. Ca. 94. Huiusmodi transgressores
Pontificali auctoritate correcti ad cultum, Chri-
stiani dogmatis reuocentur: vt quos propria vo-
luntas non emendat, animaduersio sacerdotalis
coerceat.

Decreti 3. parte. De Consecratione. Distin. 4.
Ca. 118. De clericis autem, & monachis, aut puel-
lis